

саме: удосконалення нормативно-правової бази та відповідних механізмів щодо формування, використання та розвитку людського капіталу; впровадження моделі «освіта протягом життя» та модернізація системи професійного навчання з використанням зарубіжного досвіду; реформування інституту зайнятості та соціалізація відносин; удосконалення механізму мотивації праці, що сприятиме зростанню продуктивності праці; розробка соціальних програм; удосконалення міграційної політики держави, що зменшить масштаби трудової міграції, втрати інтелектуального капіталу та створить умови для повернення громадян України на Батьківщину тощо. Отже, якісний розвиток людського капіталу в умовах інноваційної економіки забезпечить формування ефективної людиноцентричної моделі, що є ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації.

Література:

1. Шахно А. Ю. Людський капітал в умовах глобалізації: оцінювання, розвиток та державне регулювання / А. Ю. Шахно. – Кривий Ріг: Видавництво ФО-П Чернявський Д. О., 2019. – 360 с.
2. Гріга Г. Ю. Моделювання впливу людського капіталу на економічне зростання / Г. Ю. Гріга. – 2018. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2018/моделювання-впливу-людського-капіта/> (дата звернення: 26.01.2020)

ВПЛИВ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА ІНКЛЮЗИВНЕ ЗРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

М. М. НОВІКОВА, д-р екон. наук, проф.,
зав. кафедри менеджменту і публічного адміністрування
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Реалії сьогодення доводять, що людський капітал є головним драйвером побудови нової економіки, ціллю якої є створення сприятливих умов для інноваційного розвитку країни та підвищення якості життя населення.

Ще у минулому столітті Нобелівський лауреат з економіки Саймон Кузнец говорив про те, що для наукового прориву та переходу до нового технологічного укладу в країні має бути накопичений людський капітал [1].

Людський капітал можна визначати як сформований або розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій та інших продуктивних якостей, що цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливає на зростання доходів його власника [2].

Сьогодні нашій країні необхідна нова парадигма соціально-економічного розвитку, перехід на нові принципи стратегічного планування та управління, в основі якого лежить висока якість життя населення та відповідно висока якість

людського капіталу, який є одним із головних чинників інклюзивного зростання національної економіки.

Питання інклюзивного зростання висвітлені у працях таких провідних зарубіжних та вітчизняних вчених: Д. Аджемоглу, А. Базилюк, С. Голандер, С. Єрмак, О. Прогнімак, Д. Робінсона, Л. Федулової та ін.

Інклюзія полягає в адаптації системи до потреб людини. Всі зацікавлені сторони повинні брати активну участь для досягнення позитивного результату за рівних можливостей [3].

Використання підходу інклюзивного зростання дає можливість зрозуміти, що одного лише параметра «стійкості» для економічного зростання недостатньо, він повинен бути інклюзивним, тобто позитивно позначатися на добробуті населення, надавати рівні можливості для реалізації свого людського потенціалу та створювати умови для накопичення людського капіталу, який у свою чергу буде сприяти розвитку національної економіки.

Тобто, ключовими аспектами інклюзивного зростання є інвестиції у людський капітал, створення нових робочих місць, структурна трансформація економіки, прогресивна податкова політика, соціальний захист, недопущення дискримінації, соціальна інтеграція і т. ін.

Одним із вагомих чинників накопичення людського капіталу є створення та розвиток в Україні інклюзивного ринку праці, який може стати важливим напрямом у забезпеченні зайнятості та скороченні безробіття серед малозабезпеченого населення.

Всі реформи, що були проведені в Україні в останні роки починалися без відповідної попередньої оцінки їх впливу на людський потенціал та людський капітал. Наслідком цього є зниження трудової і соціальної активності населення та скорочення можливостей розвитку практично всіх секторів національної економіки.

До основних стримуючих чинників інклюзивного зростання національної економіки відносяться:

- внутрішня та зовнішня трудова міграція;
- тіньова зайнятість населення;
- обмежені можливості певних верств населення для працевлаштування;
- мінливість макросередовища;
- недосконалість нормативно-правової бази.

Інвестування у людський капітал набуває сьогодні особливого значення, як для людини, так і для суспільства, оскільки і людина і суспільство зацікавлені у зростанні якості освіти, наявності підготовлених фахівців, які здатні до оперативного отримання нових знань.

У результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що дбайливе ставлення до фахівців у всіх галузях національного господарства, зміцнення людського потенціалу, накопичення та розвиток людського капіталу надасть можливість в Україні підвищити рівень життя всіх верств населення, і в кінцевому результаті суспільство виправдає зусилля на впровадження інклюзії та інклюзивне зростання національної економіки.

Література:

1. Fogel R. W. Biographical Memoirs / R. W. Fogel. – Volume 79 (2001). Chapter: Simon S. Kuznets. NAP. URL: <https://www.nap.edu/read/10169/chapter/13>.
2. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносин: підручник / О. А. Грішнова. – Київ: Знання, 2004. – 535 с.
3. Тараненко І. В. Модифікація глобалізаційно-інноваційної моделі світової економіки на засадах сталого розвитку: нові виміри конкурентоспроможності / І. В. Тараненко // *Європейський вектор економічного розвитку*, 2013. – Вип. 1(12). – С. 172–185.

РІВЕНЬ ІННОВАЦІЙНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Л. І. ПРОНКІНА, канд. екон. наук, доц., проф. кафедри економіки та обліку

О. М. ГАВРИШ, канд. екон. наук, доц. кафедри економіки та обліку

Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Харків

Погіршення показників майже всіх напрямів інноваційної діяльності, без чого неможливо досягти стійких процесів соціально-економічного розвитку, являє сьогодні значну проблему.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» [1], який спрямований на підтримку розвитку економіки інноваційним шляхом, державну підтримку одержують суб'єкти господарювання всіх форм власності, які реалізують інноваційні проекти, та підприємства, які мають статус інноваційних.

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) повідомляє про оприлюднення щорічного звіту Global Innovation Index 2019, в якому порівнюється інноваційна діяльність 129 країн та економік світу. У звіті 2019 року найбільш інноваційною країною визнано Швейцарію, за нею йдуть США, Нідерланди та Велика Британія. Україна в Глобальному інноваційному індексі 2019 року посідає 47 місце [2, с. 10].

Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index) Корнельського університету, бізнес-школи INSEAD та WIPO дає змогу оцінити здатність країн світу створювати сприятливе середовище для інновацій, а також результат інноваційної діяльності.

Індекс інновацій Bloomberg – включає і такий показник, як: витрати на НДДКР. Згідно з цим рейтингом, обсяг коштів у відсотковому відношенні до ВВП, який Україна витрачає на дослідження і розробки, має коефіцієнт 44.

Впровадження інновацій є досить коштовним та ризикованим процесом. Розглянемо такий показник, як загальна сума витрат на інновації. За даними ЮНЕСКО у розвитку науки обсяг інвестицій в дослідження складав у США 405 млрд дол. (2,7 % в ВВП), Китаї – 338 млрд дол. (2,1 % ВВП), Японії 160 млрд дол. (3,7 % ВВП) проти 0,62 млрд дол. (1,3 % ВВП) в Україні. У 2016 році кількість організацій, які виконують наукові дослідження й розробки,